

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษารูปแบบปฏิบัติงานตามบทบาทของเทศบาลในการพัฒนาตลาดสดเทศบาลตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ในทัศนะของผู้บริหารเทศบาล ผู้ประกอบการ และผู้ใช้บริการ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทของเทศบาลในการพัฒนาตลาดสดเทศบาลตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ในทัศนะของผู้บริหารเทศบาล ผู้ประกอบการ และผู้ใช้บริการ 2) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ในการปฏิบัติงานตามบทบาทของเทศบาลตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาตลาดสดเทศบาลตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ให้ได้มาตรฐาน โดยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารเทศบาล ผู้ประกอบการ และผู้ใช้บริการ จำนวน 396 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม การปฏิบัติงานตามบทบาทในการพัฒนาตลาดสดเทศบาลตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ในทัศนะของผู้บริหารเทศบาล ผู้ประกอบการและผู้ใช้บริการ 4 ด้าน คือ ด้านสุขลักษณะทั่วไป ด้านการจัดการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม ด้านความปลอดภัยอาหารและการคุ้มครองผู้บริโภค และด้านการมีส่วนร่วมของผู้ค้าและผู้ซื้อ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.48 – 0.71 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.95 สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษารูปแบบปฏิบัติงานตามบทบาทของเทศบาลในการพัฒนาตลาดสดเทศบาลตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ในทัศนะของผู้บริหารเทศบาล ผู้ประกอบการ และผู้ใช้บริการ ครั้งนี้ พบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 52 รองลงมาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 48 มีอายุ 46 ปีขึ้นไปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.10 รองลงมา อายุ 36 – 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.70 จบระดับการศึกษา ประถมศึกษา (ป. 4 หรือ ป. 6) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.90 รองลงมา จบระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น (ม. 3) คิดเป็นร้อยละ 15.90 และฐานะที่เกี่ยวข้อง เป็น ผู้ใช้บริการ คิดเป็นร้อยละ 50.50 รองลงมาเป็นผู้ประกอบการ คิดเป็นร้อยละ 43.40

2. ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทของเทศบาลในการพัฒนาตลาดสดเทศบาลตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ในทัศนะของผู้บริหารเทศบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแยกเป็น รายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าต่ำสุด ได้แก่ ด้านความปลอดภัยอาหารและการคุ้มครองผู้บริโภค ด้านการจัดการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม ด้านสุขลักษณะทั่วไป ส่วนด้านการมีส่วนร่วมของผู้ค้าและผู้ซื้อ มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง

3. ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทของเทศบาลในการพัฒนาตลาดสดเทศบาลตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ในทัศนะของผู้ประกอบการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าต่ำสุดคือ ด้านความปลอดภัยอาหารและการคุ้มครองผู้บริโภค ด้านการจัดการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม ด้านสุขลักษณะทั่วไป ส่วนด้านการมีส่วนร่วมของผู้ค้าและผู้ซื้อ มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

4. ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทของเทศบาลในการพัฒนาตลาดสดเทศบาลตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ในทัศนะของผู้ใช้บริการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าต่ำสุด คือ ด้านความปลอดภัยอาหารและการคุ้มครองผู้บริโภค ด้านการจัดการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม ด้านสุขลักษณะทั่วไป ส่วนด้านการมีส่วนร่วมของผู้ค้าและผู้ซื้อ มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

5. ผลการวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามบทบาทของเทศบาลในการพัฒนาตลาดสดเทศบาลตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม พบว่า มีปัญหาอุปสรรค ในการปฏิบัติงานตามบทบาทของเทศบาลในการพัฒนาตลาดสดเทศบาลตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ในทัศนะของผู้บริหารเทศบาล ผู้ประกอบการ และผู้ใช้บริการ พิจารณาตามประเด็นเนื้อหาเรียงลำดับในแต่ละด้าน ดังนี้คือ

5.1 ด้านสุขลักษณะทั่วไป ปัญหาอุปสรรคที่มีความถี่มากที่สุด ได้แก่ ปัญหาผู้ประกอบการ ไม่จัดวางสินค้า สิ่งของ ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย รองลงมา คือ ปัญหาการขาดแคลนน้ำดื่มที่สะอาด ไว้ให้แก่ประชาชน และเทศบาลยังขาดแคลนอุปกรณ์ดับเพลิง ไว้บริการ เมื่อเกิดอุบัติเหตุ

5.2 ด้านการจัดการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม ปัญหาอุปสรรคที่มีความถี่มากที่สุด ได้แก่ ปัญหาขาดการขุดลอกร่องระบายน้ำ รอบบริเวณตลาดสด ทำให้มีน้ำขัง อุดตัน รองลงมา คือ ปัญหา

ห้องน้ำห้องส้วม ไม่เพียงพอต่อการใช้งาน และปัญหาระบบบำบัดน้ำเสีย และบ่อกักไขมัน เพื่อกรองน้ำให้มีคุณภาพ

5.3 ด้านความปลอดภัยอาหารและการคุ้มครองผู้บริโภค ปัญหาอุปสรรคที่มีความถี่มากที่สุด ได้แก่ ปัญหาขาดแคลนสถานที่ ที่จะประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ผู้บริโภคในเรื่องที่เกี่ยวกับอาหารปลอดภัย โภชนาการ และสุขลักษณะตลาด รองลงมา คือ ปัญหา ขาดแคลนเจ้าหน้าที่ด้านสุขาภิบาลอาหาร เพื่อตรวจสอบความปลอดภัยทางอาหารและเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค และปัญหาผู้ประกอบการ ไม่ติดฉลากราคาสินค้า เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค

5.4 ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ค้าและผู้ซื้อ ปัญหาอุปสรรคที่มีความถี่มากที่สุด ได้แก่ ปัญหาการขาดการสำรวจความคิดเห็นจากผู้ประกอบการ และผู้ซื้อสินค้าเพื่อมาปรับปรุงประสิทธิภาพการให้บริการของตลาด รองลงมา คือ ปัญหาเจ้าหน้าที่เทศบาล ขาดการให้คำแนะนำแก่ผู้ประกอบการหรือร้านค้าในการปรับปรุงสถานประกอบการให้ถูกสุขลักษณะ และ ปัญหาที่ผู้ซื้อสินค้า ไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการทิ้งขยะให้ถูกที่

6. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาตลาดสดเทศบาลตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ให้ได้มาตรฐาน พบว่า ผู้บริหารเทศบาล ผู้ประกอบการ และผู้ใช้บริการ ได้เสนอแนวทางในการพัฒนาตลาดสดเทศบาลตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ให้ได้มาตรฐาน เรียงลำดับในแต่ละด้าน ดังนี้คือ

6.1 ด้านสุขลักษณะทั่วไป แนวทางในการพัฒนาตลาดสดที่มีความถี่มากที่สุด ได้แก่ ควรแนะนำให้ผู้ประกอบการจัดวางสินค้าให้เรียบร้อย รองลงมา คือ ควรจัดหาน้ำดื่มที่สะอาดไว้ให้บริการแก่ประชาชน และ ควรมีการติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิง ไว้บริการ เมื่อเกิดอุบัติเหตุ

6.2 ด้านการจัดการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม แนวทางในการพัฒนาตลาดสดที่มีความถี่มากที่สุด ได้แก่ ควรมีการขุดลอกร่องระบายน้ำ รอบบริเวณตลาดสด เพื่อไม่ให้มีน้ำขัง อุดตัน รองลงมา คือ ควรสร้างห้องน้ำห้องส้วมเพิ่มเติม ให้เพียงพอต่อการใช้งาน และ ควรจัดสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย มีบ่อกักไขมัน เพื่อกรองน้ำให้มีคุณภาพ

6.3 ด้านความปลอดภัยอาหารและการคุ้มครองผู้บริโภค แนวทางในการพัฒนาตลาดสดที่มีความถี่มากที่สุด ได้แก่ ควรจัดหาสถานที่ ที่จะประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ผู้บริโภคในเรื่องที่เกี่ยวกับอาหารปลอดภัย โภชนาการ และสุขลักษณะตลาด รองลงมา คือ ควรเพิ่มเจ้าหน้าที่ด้านสุขาภิบาลอาหาร เพื่อตรวจสอบความปลอดภัยทางอาหารและเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค และเจ้าหน้าที่ ควรชี้แจงให้ผู้ประกอบการ ติดฉลากแสดงราคาสินค้า

6.4 ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ค้าและผู้ซื้อ แนวทางในการพัฒนาตลาดสดที่มีความถี่มากที่สุด ได้แก่ ควรมีการสำรวจความคิดเห็นจากผู้ประกอบการ และผู้ซื้อสินค้าเพื่อมาปรับปรุง

ประสิทธิภาพการให้บริการของตลาด รองลงมา คือ เจ้าหน้าที่เทศบาล ควรให้คำแนะนำแก่ผู้ประกอบการหรือร้านค้าในการปรับปรุงสถานประกอบการให้ถูกสุขลักษณะ และ เจ้าหน้าที่เทศบาลควรชี้แจงให้ผู้ซื้อสินค้า ให้ความร่วมมือในการทิ้งขยะให้ถูกที่

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา การปฏิบัติงานตามบทบาทของเทศบาลในทัศนะของผู้บริหารเทศบาล ผู้ประกอบการ และผู้ใช้บริการ ในการพัฒนาตลาดสดเทศบาลตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม มีประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้คือ

ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทของเทศบาลในการพัฒนาตลาดสดเทศบาลตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ในทัศนะของผู้บริหารเทศบาล ผู้ประกอบการ และผู้ใช้บริการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษานี้ อาจเป็นเพราะ 1) เทศบาลตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ได้ตระหนักและให้ความสำคัญของการพัฒนาตลาดสด จึงได้สนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาปรับปรุงยกระดับตลาดสด เพื่อให้เป็นตลาดสดที่ถูกสุขอนามัย สะอาด น่าซื้อ ผ่านเกณฑ์ประเมินเบื้องต้นของกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ ด้านสุขลักษณะทั่วไป พบว่า เทศบาลตำบลหนองแสง ได้ดำเนินการปรับปรุงตลาดสด เช่น จัดให้มีโครงสร้างและหลังคาตลาดสดที่มั่นคงแข็งแรง ปลอดภัย ภายในตลาดจัดให้มีแสงสว่างและการระบายอากาศอย่างพอเพียง จัดให้มี การจัดเก็บสินค้า สิ่งของ วัสดุอุปกรณ์เป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่กีดขวางทางเดิน ด้านการจัดการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม พบว่า เทศบาล ได้จัดให้มีที่รองรับมูลฝอยสาธารณะ และที่พักรวมขยะมูลฝอยบริเวณตลาดโดยรอบ ไม่ให้มีน้ำขังและแฉะ จัดให้มีรางระบายน้ำเสียสามารถระบายน้ำได้ดี ไม่มีน้ำขัง ไม่อุดตัน จัดให้มีห้องส้วมแยกเพศ ชาย หญิง ออกจากกันอย่างเป็นสัดส่วน มีห้องส้วมสะอาดพื้นห้องแห้ง ไม่มีกลิ่นเหม็น และมีการระบายอากาศดี อุปกรณ์ใช้การได้ จัดให้มีผู้ดูแลรับผิดชอบในการรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความปลอดภัยของตลาด จัดให้มีการทำความสะอาดตลาดเป็นประจำ ด้านความปลอดภัยอาหารและการคุ้มครองผู้บริโภค พบว่า เทศบาล ได้จัดให้มีตราซั้งที่ได้มาตรฐานเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ซื้อ มีการจัดวางสินค้าประเภทอาหารและเครื่องใช้เป็นระเบียบ จัดให้มีป้ายติดราคาตามที่กฎหมายกำหนดและมองเห็นชัดเจนและเป็นปัจจุบัน จัดให้มีป้ายประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ผู้บริโภคในเรื่องที่เกี่ยวกับอาหารปลอดภัยโภชนาการและสุขลักษณะตลาด จัดให้มีจุดทดสอบสารปนเปื้อนที่เป็นอันตราย และมีป้ายบอกชัดเจน และด้านการมีส่วนร่วมของผู้ค้าและผู้ซื้อ พบว่า ผู้ซื้อและผู้ขาย แต่งกายสะอาดเรียบร้อย ใช้วาจาสุภาพมีความเป็นมิตรต่อกัน เทศบาลมีระบบการรับ

ฟังความคิดเห็นจากผู้ซื้อ และเทศบาลได้มีการสำรวจความคิดเห็นจากผู้ซื้อและผู้ขาย เพื่อมาปรับปรุงตลาดพัฒนาการให้บริการตลาดให้มีคุณภาพ เป็นต้น และผลจากการพัฒนาและปรับปรุงตลาดสด ทำให้ตลาดสดเทศบาลตำบลหนองแสง จนทำให้ได้รับรางวัลชนะเลิศตลาดดีเด่น ประจำปี 2548 ของจังหวัดมหาสารคาม และได้รับรางวัลตลาดดีมีมาตรฐาน ต่อเนื่องกัน 4 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 – 2551 จากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 2) ผู้ประกอบการหรือร้านค้า ให้ความร่วมมือกับเทศบาลในการปรับปรุง พัฒนาตลาดสด เพื่อให้มีความสะอาด น่าซื้อ โดยผู้ประกอบการส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการจำหน่ายสินค้า โดยไม่วางสินค้ากีดขวางทางเดิน จัดสินค้าให้เป็นระเบียบเรียบร้อย 3) ผู้ซื้อและผู้ขาย ให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการพัฒนาตลาดสด เทศบาลตำบลหนองแสง เพราะทุกคนตระหนักว่า ทุกคนเป็นเจ้าของตลาดสดร่วมกัน ดังนั้น ทุกคนจึงต้องช่วยกันคนละไม้คนละมือ เพื่อพัฒนาตลาดสด เพื่อให้ผู้ขายสามารถขายสินค้าได้ตลอดไป และผู้ซื้อได้ซื้อสินค้าที่สะอาด และถูกสุขลักษณะ เป็นต้น และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน ทั้ง 3 กลุ่ม เห็นว่า ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ค้าและผู้ซื้อ ได้รับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สะท้อนให้เห็นว่า เทศบาล ซึ่งเป็นหน่วยงานบริการประชาชนในท้องถิ่น ควรมีการปรับปรุงการให้บริการในด้านการมีส่วนร่วมของผู้ค้าและผู้ซื้อ เช่น ควรมีระบบการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ค้าและผู้ซื้อ ควรมีการสำรวจความคิดเห็นจากผู้ค้าและผู้ซื้อ เพื่อมาปรับปรุง ตลาดสดให้ได้มาตรฐานที่ดีขึ้น ถูกสุขลักษณะเพิ่มขึ้น และ 4) ในด้านสุขลักษณะทั่วไป คือ การจัดระเบียบการจัดวางสินค้า สิ่งของให้เป็นระเบียบเรียบร้อย และจัดหาน้ำดื่มที่สะอาดไว้บริการประชาชนให้เพียงพอ และจัดหาอุปกรณ์ดับเพลิงไว้บริการเพื่อเกิดอุบัติเหตุ เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอนะและแนวทางแก้ไขที่จัดอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่าเทศบาล ซึ่งเป็นหน่วยงานบริการประชาชนควรตระหนักและให้ความสำคัญในด้านนี้เป็นอย่างมาก เช่น ควรกำชับชมรมตลาดสดและเจ้าหน้าที่เทศบาลให้จัดระเบียบการจัดวางสินค้า สิ่งของให้เป็นระเบียบ และจัดสรรงบประมาณในการจัดหาน้ำดื่มที่สะอาดไว้บริการประชาชนให้เพียงพอและเพิ่มอุปกรณ์ดับเพลิงไว้บริการเมื่อเกิดอุบัติเหตุ เป็นต้น

จากเหตุผลดังกล่าว จึงน่าจะเป็นสาเหตุให้ การปฏิบัติงานตามบทบาทของเทศบาล อยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการศึกษาในประเด็นนี้สอดคล้องกับ แนวคิดในการพัฒนาตลาดสดของ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2551 : ไม่มีเลขหน้า) ที่อธิบายว่า ตามนโยบายของรัฐบาลที่จะพัฒนาคนและสังคมให้มีคุณภาพ เป็นเป้าหมายของการพัฒนาคือการทำให้คนมีความสุข ซึ่งจะต้องประกอบด้วยคามมีสุขภาพแข็งแรง ครอบครัวยุติธรรม มีสภาพแวดล้อมที่ดี มีสังคมที่สันติ และเอื้ออาหาร จึงถือเป็นนโยบายสำคัญที่จะต้องพัฒนาคนและสังคมให้มีคุณภาพ รวมถึงอนุรักษ์ส่งเสริมทุนทางสังคมที่เข้มแข็งของประเทศไทย ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญที่จะทำให้เศรษฐกิจมีความมั่นคง

และยั่งยืน กระทรวงมหาดไทยได้ให้ความสำคัญกับนโยบายด้านการส่งเสริมสุขภาพ และสิ่งหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีสุขภาพที่ดีนั้น คือการได้บริโภคอาหารที่ถูกสุขอนามัย และแหล่งที่มาของอาหารที่สำคัญ คือ ตลาดสดซึ่งเป็นศูนย์กลางของการซื้อขายสินค้าเพื่อการอุปโภคบริโภคต่าง ๆ ตลาดสดจึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญในการดำรงชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น ปัจจุบันมีตลาดสดในเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการพัฒนาปรับปรุงตลาดสดให้มีมาตรฐานและถูกสุขลักษณะเพื่อสุขภาพอนามัยที่ดีของประชาชนในท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยโดยกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จึงร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดแนวทางการพัฒนาปรับปรุงตลาดสดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดเกณฑ์มาตรฐานเบื้องต้น รวม 4 ด้านหลักเกณฑ์ทั่วไป ด้านการจัดการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม ด้านความปลอดภัยอาหารและการคุ้มครองผู้บริโภค และด้านการมีส่วนร่วมของผู้ค้าและผู้ซื้อ โดยจะมอบเงินรางวัลได้ และประกาศนียบัตรให้แก่ผู้ประกอบการที่มีส่วนร่วมของผู้ค้าและผู้ซื้อ โดยจะการพัฒนาปรับปรุงตลาดเป็นไปอย่างจริงจังและต่อเนื่องรวมทั้งเป็นการยกย่องเชิดชูเกียรติและจงใจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินการด้านตลาดสดของตนในการที่จะพัฒนาปรับปรุงตลาดของตนให้มีมาตรฐานและถูกสุขลักษณะดียิ่ง ๆ ขึ้นไป ซึ่งจากผลการศึกษา เรื่อง การปฏิบัติงานตามบทบาทของเทศบาล ในการพัฒนาตลาดสดเทศบาลตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่า ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็น เทศบาลตำบลหนองแสง ผู้ประกอบการชมรมตลาดสดหรือผู้ขายสินค้า และผู้ซื้อสินค้า มีบทบาทและเอาใจใส่ในการบริหารจัดการ ตลอดทั้งร่วมแรงร่วมใจในการพัฒนาตลาดสดเทศบาลตำบลหนองแสงเป็นอย่างมาก เพื่อให้ตลาดสดเทศบาลตำบลหนองแสง มีมาตรฐาน สะอาดปลอดภัย และถูกสุขลักษณะ เป็นตลาดของชุมชนอย่างแท้จริง และสอดคล้องกับผลการศึกษาของประภาส กิจจินดาโอภาส (2550 : 82 - 88) ได้ศึกษาความพึงพอใจของสมาชิกชมรมตลาดสดเทศบาลตำบลหนองแสงต่อการให้บริการตลาดสดของเทศบาลตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม จากผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจต่อการให้บริการตลาดสดของเทศบาลตำบลหนองแสง มีจำนวน 5 ด้าน พบว่าโดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และจำแนกเป็นรายด้าน พบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจจากมากไปน้อยคือด้านข้อมูลทั่วไป รองลงมาคือด้านความสะดวกที่ได้รับ และ ด้านคุณภาพของการบริการ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจจากมากไปน้อยคือ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการและด้านระยะเวลาในการให้บริการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษาที่พบ มีข้อเสนอแนะและแนวทางที่เทศบาลตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ควรนำไปพัฒนาตลาดสดเทศบาลตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

1.1 ด้านสุขลักษณะทั่วไป เทศบาลตำบลหนองแสง ควรแนะนำให้ผู้ประกอบการ จัดวางสินค้าให้เรียบร้อย จัดหาน้ำดื่มที่สะอาด ไว้ให้บริการแก่ประชาชน และติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิงไว้บริการ เมื่อเกิดอุบัติเหตุ

1.2 ด้านการจัดการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลหนองแสง ควรมีการขุดลอกร่องระบายน้ำ รอบบริเวณตลาดสด เพื่อไม่ให้น้ำขัง อุดตัน ควรสร้างห้องน้ำห้องส้วมเพิ่มเติมให้เพียงพอต่อการใช้งาน และ ก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย บ่อกักไขมัน เพื่อกรองน้ำให้มีคุณภาพ

1.3 ด้านความปลอดภัยอาหารและการคุ้มครองผู้บริโภค เทศบาลตำบลหนองแสง จัดหาสถานที่ ที่จะประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ผู้บริโภคในเรื่องที่เกี่ยวกับอาหารปลอดภัย โภชนาการ และสุขลักษณะตลาด เพิ่มเจ้าหน้าที่ด้านสุขาภิบาลอาหาร เพื่อตรวจสอบความปลอดภัยทางอาหารและเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค และเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลหนองแสง ต้องชี้แจงให้ผู้ประกอบการ ตัดฉลากแสดงราคาสินค้า

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ค้าและผู้ซื้อ เทศบาลตำบลหนองแสง ควรสำรวจความคิดเห็นจากผู้ประกอบการ และผู้ซื้อสินค้าเพื่อมาปรับปรุงประสิทธิภาพการให้บริการของตลาด เจ้าหน้าที่เทศบาล ต้องให้คำแนะนำแก่ผู้ประกอบการหรือร้านค้าในการปรับปรุงสถานประกอบการให้ถูกสุขลักษณะ และ เจ้าหน้าที่เทศบาล ต้องชี้แจงให้ผู้ซื้อสินค้า ให้ความร่วมมือในการทิ้งขยะให้ถูกที่

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของผู้บริหารเทศบาล ผู้ประกอบการ และ ผู้ใช้บริการ เกี่ยวกับการพัฒนาตลาดสดเทศบาลตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

2.2 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้บริหารเทศบาล ผู้ประกอบการ และ ผู้ใช้บริการ ในการพัฒนาตลาดสด เทศบาลตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม